

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

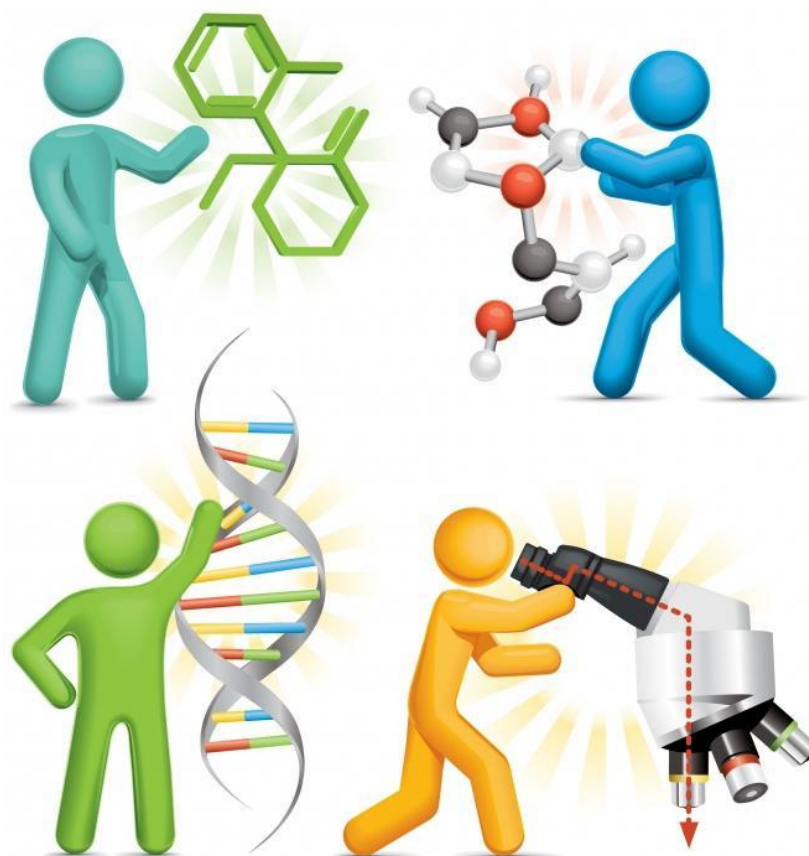
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни

«МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ»

для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності 211
«Ветеринарна медицина»

м. Кам'янець-Подільський, 2023

2 УДК 619.8:633(072)

Укладач:

ГОРЮК Юлія Вікторівна, доктор ветеринарних наук, доцентт, доцент кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії ЗВО «ПДУ»

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільського державного університету
(протокол № від __ ____ 2023 р.)

Рецензенти:

КУХТИН Микола Дмитрович, доктор ветеринарних наук, професор, провідний науковий співробітник лабораторії тваринництва, ветеринарного акушерства та санітарії Тернопільської дослідної станції Інституту ветеринарної медицини НААН;

САЧУК Роман Миколайович, доктор ветеринарних наук, старший дослідник, професор кафедри екології, географії та хімії Рівненського державного гуманітарного університету;

СУПРОВИЧ Тетяна Михайлівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України ЗВО «ПДУ».

Конспект лекцій з дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» / Юлія ГОРЮК – Кам'янець-Подільський, 2023. 115 с.

Конспект лекцій складений у відповідності з програмою навчальної дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи». У виданні відображено теоретичний матеріал з курсу методики проведення наукових досліджень у ветеринарній медицині та підготовки дисертаційної роботи. Розглянуто прийоми і методи проведення, фіксації і оформлення результатів наукових досліджень, підготовки дисертаційної роботи. Для освітнього ступеня «Доктор філософії» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»

УДК 619.8:633(072)

Ó ЗВО «ПДУ», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ПЛАНУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ	6
Тема 1. Методологія і методи наукових досліджень у ветеринарній медицині	6
Тема 2. Організація наукового дослідження	14
Тема 3. Теоретичні та експериментальні дослідження	24
Тема 4. Вплив психологічних факторів на хід і якість дослідження	32
РОЗДІЛ 2. ВИКОННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ОПРАЦЮВАННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	37
Тема 5. Теоретичне дослідження	37
Тема 6. Обробка результатів дослідження	46
Тема 7. Математичний аналіз даних	55
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ВИСВІТЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ РОБОТИ	63
Тема 8. Методика оформлення результатів наукової діяльності	63
Тема 9. Методологія оформлення дисертаційної роботи та супутньої документації	73
Тема 10. Захист дисертаційної роботи	81
СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	87
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.	113

ВСТУП

Курс «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» є складовою частиною основної освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за фахом 211 «Ветеринарна медицина».

Знання, отримані при вивченні курсу, дозволять докторанту опанувати сучасні методики наукових, теоретичних, експериментальних та клінічних досліджень, етапи дослідження і моделювання функціонування систем організму тварин, сучасні дослідні устаткування і прилади. Дисципліна «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» має на меті освоєння знань і умінь, необхідних для самостійного виконання наукових досліджень і для організації діяльності наукових колективів у галузі.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування об'єктивних знань у здобувачів вищої освіти знань з методики дослідної справи у ветеринарії, які базуються на комплексі методів, заходів і способів планування та проведення виробничих і лабораторних та інших видів досліджень; формування навиків з організації підготовки дисертаційної роботи.

Вивчення дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» спрямоване на формування у докторанта філософії наступних загальних та спеціальних (фахових) компетенцій: здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі ветеринарної медицини на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Відповідно до компетентності докторант повинен знати: методологічні основи наукових досліджень; категоріальний апарат наукового дослідження; класифікацію методів наукових досліджень; загально-наукові методологічні принципи; довідково-пошуковий апарат; принципи патентознавства; способи одержання наукової та професійної інформації; джерела одержання потрібної інформації.

Після завершення курсу вивчення дисципліни «Методи наукових досліджень у ветеринарній медицині та підготовка дисертаційної роботи» здобувач повинен набути такі програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій;

- формулювати і перевіряти наукові гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання систем і процесів у сфері ветеринарної медицини;

- планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

- глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарної медицини та у викладацькій практиці.

Докорінні зміни у економіці, політиці, екології та суспільному житті України зумовили значне зростання кількості різноманітних проблем як на рівні окремої особистості, соціальної групи, так і суспільства загалом. Необхідність розв'язання означених проблем активізувала розвиток наукової роботи як професії, що покликана забезпечити економічне зростання країни, екологічний і соціальний захист різних верств населення. Зміни екологічних, соціальних та економічних умов життя України не обминули й системи вищої освіти, що зумовило виникнення та розвиток нових підходів у з'ясуванні специфіки науково-дослідної роботи. Науково-технічний прогрес спричинив подальше зростання значущості підготовки молодих, перспективних наукових кадрів для суспільства, адже найбільш суттєві досягнення сучасних країн пов'язані з успіхами в науковій сфері.

Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» складено відповідно з освітньо-науковою програмою для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти на базі ОКР спеціаліст / на базі ОС магістр за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бірта Г. О. Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посібн. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>
3. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М., Бащенко М.І., та ін. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві: посібник. Київ: Аграрна наука, 2017. 327 с.
4. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / Гутий Б.В. та ін. Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Львів. 2014. 412 с.
5. Марцин В. С., Міценко Н. Г., Даниленко О.А. Основи наукових досліджень : навч. посібник [Електронний ресурс] / URL : <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>
6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
7. Методологічні основи та методи наукових досліджень у ветеринарній гігієні, санітарії та експертизі: навчальний посібник / Антоненко П.П., Доровських А.В., Високос М.П. Дніпро: Вид-цтво «Свідлер А.Л.», 2018. 276 с.
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 р. № 1359 «Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-22#Text>
10. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник для студентів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
11. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352с.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>
13. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник. Київ: Академвидав. 2004. 208 с.
14. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.
15. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» Донецьк: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
16. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень : навч. посіб. Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ: КНУТД., 2009. 246 с.
17. Яблонський В.А. Вища освіта України на рубежі тисячоліть. Проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. Київ. 1998. 228 с.
18. Яблонський В.А. Яблонська О.В. Методи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ. 2012. 297 с.

19. Яблонський В.А., Яблонська О.В. Методологія і методи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ. 2014. 512 с.
20. Яблонський В.А., Яблонська О.В., Плахтій П.Д. Наукознавство. Основи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ., 2001. 244 с.

Начально-методичне видання

МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності 211
«Ветеринарна медицина»

Підписано до друку _____ р. Формат 30 × 42/4. (60×90/ Папір офсетний.
Ризографія. Авт. арк. 12. Обл.–вид. арк. ____ . У.д.а. ____ Тираж 16 прим. Зам. ____ .

Підготовлено до друку та видруковано у Закладі вищої освіти «Подільський державний
університет». 32300, Кам'янець-Подільський, вул.Шевченка, 12.